

Finn Thomsen, lærari á Tvøroyri:

Óney - ðugt

Finn Thomsen sigur, at hann tekur undir við at flyta danskt úr 3. flokki, upp í 4. flokk.

- Tað er óneyðugt at byrja við donskum fyrr.

Í 2. flokki eru teir á einum ávísnum støði í føroyskum og tað órógvart teir at skula byrja við einum, fremmandum máli tá.

Hann hugsar serliga um teir næmingar, sum akkurat eru við at fáa fatur í rætta endanum í føroyskum í skiftinum frá 2. upp í 3. flokk.

- Í 1., 2. og 3. flokki arbeidda vit nógv við sjálvari lespisessini og hon er tann sama, antin vit tósa um føroyskt ella danskt.

- Eg vænti, at hóast tey ikki byrja við donskum fyrr enn í 4. flokki, duga tey líka væl danskt sum hini, tá ið tey eru komin í 5. ella 6. flokk.

Finn Thomsen vísir eisini á, at nú er tað so nógv útlendskt, sum ávirkar børnini málsliga, at tað er neyðugt at fáa javnvág í við fleiri tímum í føroyskum í teimum yngri flokkunum.

Marner Tausen, lærari í Vági:

Einki at skunda sær til

Marner Tausen tekur undir við, at danskt verður flutt úr 3. upp í 4. flokk og at føroyskt verður styrkt í staðin.

Tað er einki at skunda sær til við donskum, heldur hann.

- Í nógvum førum verður 3. flokkur eisini brúktur at læra børnini at lesa í.

Tí verður danskt í 3. flokki ofta bara brúkt at læra børnini at lesa, og tað var ikki meiningin.

Tað er sjálvandi av størsta týdningi, at børnini læra at lesa og er tað neyðugt, má 3. flokkur brúkast til tað eisini. Og tá órógvart tað bara at taka eitt fremmant mál afturat upp í undirvísingina.

Marner Tausen heldur, at tað er rætt at brúka 3. flokk til at geva næmingunum veruligt tak á lesingini.

- Og fáa tey tað, ber til at fara veruliga í holt við danskt og brúka tímarnar til tað, teir vóru ætlaðir til - at læra danskt og inni til at lesa í.

Eyðun Djurhuus, lærari í Kommunuskúlanum:

Er ein hjálp

Eyðun Djurhuus tekur undir við, at danskt verður flutt úr 3. flokki, upp í 4. flokk.

Hann heldur, at tað kann koma teimum veiku næmingunum til góðar.

- Í 3. flokki eru tað enn nógvir næmingar, sum hava trupulleikar at lesa og sum ikki lesa samanhangandi.

- Bíða vit eitt ár við donskum, verða fleiri tímar til føroyskt í 3. flokki og tað kann brúkast at stimbra lesingina.

Eyðun Djurhuus heldur,

at børnini skulu læra at lesa á móðurmálinum. Tað leggur hann so stóran dent á, at serundirvísing í donskum í yngri flokkum, er á føroyskum, ikki á donskum.

Annars heldur hann, at tað er ein bági, at ongar kanningar eru, sum kundu vist okku, hvat var tað rætta.

Og hann heldur eisini, at tað er ikki rætt at gera stórar broytingar, uttan at hava í tøkilig kanningarúrslit at byggja eina avgerð á.

Borghild Sjørðarberg, lærari í Leirvík:

Kanning er gjørd, men hon er ongantíð brúkt

Borghild Sjørðarberg heldur, at tað er spell, at ið ikki okkurt meiri nágreiniligt grundarlag at taka støðu útfra, í spurninginum, um vit skulu byrja við donskum í 3. flokki, ella ikki.

Men tað grundarlagið kundu vit havt, um vit vildu.

Tí fyri nøkrum árum síðani gjørdur nakrir skúlar á meginlandinum eina umfatandi kanning nettupp um tað var nakar munur á næmingum, sum finga danskt í 3. flokki og teimum, sum finga danskt í 4. flokki.

Henda kanningin umfataði fyra flokkar frá 3. til 7. flokk.

- Tímarin, sum vóru til avlops hjá teimum flokkunum, sum ikki finga danskt fyrr enn í 4. flokki, vóru brúktir at styrkja føroyskt við í einum flokki, og annars vóru teir brúktir at til at styrkja ymsar skipandi lærugreinarar við.

- Tað varð so nágreiniliga skrásett í hvussu hesir næmingarnir klárðu seg, eitt nú við bandupptøkum av næmingunum hvørt ár.

Hvør einstakur næmingur var til umfatandi roynd hvørt ár, øll hesi árin.

Til samanberingar vóru avrikin hjá einum flokki, sum hevði danskt í 3. flokki, skrásett.

Borghild Sjørðarberg sigur, at tað eru nú nógv á síðani, at alt tað rúgvismikla tilfarið var latið Landskúlafrýsitingini.

Men haðani hoyrdist ongantíð eitt orð aftur og Borghild dylir ikki fyri, at tað var eitt vónbrot.

Og so vítt hon veit, er



Vit gjørdur eina umfatandi kanning um føroyskt og danskt í fólkaskúlanum, men hoyrdu tíverri einki aftur, sigur Borghild Sjørðarberg

úrslitið av kanningini ongantíð gjørt upp.

Hon sigur, at varð úrslitið av hesum kanningunum gjørt upp, høvdu vit í hvussu so er havt tað á bygt á í spurninginum um, nær vit skulu byrja við donskum.

Men hon vísir eisini á, at allir næmingarnir, sum vóru við í royndunum, eru allir lidnir við fólkaskúlan nú, so ein skjótur máti at skrásett eitt úrslit var at samanborið próvtíðursliti hjá hesum næmingum.

- So høvdu vit í hvussu so er tað at lagt eina avgerð eftir, - um málið annars er so einfalt, sigur hon.

Einig munur

Annars heldur Borghild Sjørðarberg ikki, at tað hon dugdi at siggja, gjørdi tað ikki nakran sum helst mun, aftin byrtjað varð við donskum í 3. ella 4. flokki.

- Sjálvandi eru flokkar ymiskir, men eg eri heilt sannførd um, at vóru teir veiku næmingarnir sálðaðir frá, var þú eingin munur á flokkunum, nær teir so byrjaðu við donskum.

- Tá í avtarnaði vóru teir, sum byrjaðu við donskum í 4. flokki vóru fult á hædd við teir, sum finga danskt í 3. flokki, so vítt eg dugdi at meta um

Yvirmeta týðningin

Annars heldur Borghild Sjørðarberg, at vit hava lyndi at yvirmeta týðningin frá læra í máli hevur í skúlanum.

- Vit merkja sera væl, at tað hevur nógv stórra týðning fyri børn at hava annað samband við eitt mál, enn tað, tey hava í skúlanum.

Hon hugsar m.a. um tey børn, sum hava sjónvarp, tey, sum ganga í biograf,

tey, sum hava brævaskifti við børn úr øðrum londum og tey, sum hava tilknyti til fólk í einum øðrum landi og eru saman við teimum av og á og hoyra tey tósa.

- Tað hevur meiri at siga, enn byrjunarundirvísing í skúlanum.

Kann saktans bíða

Av tí sama heldur hon, at danskt kann saktans bíða til 4. flokk. Tí hon ivast í, um tað yvirhøvdur ber til at skráseta nakran sum helst mun.

Hon heldur ikki, at tey læra endiliga so nógv í donskum í 3. flokki.

- Men um tað styrkir føroyskt veit hon heldur ikki, tí vit hava einki at byggja slíkar metingar á.

Hinvegin ivast hon eisini í um tað tekur nakað frá føroyskum at hava danskt í 3. flokki.

- Krevur lærarin, at tey skulu lesa, órógvart tað kanska føroyskt.

- Men um gjørt verður, sum læra sera góðar royndir av, - at brúka tímarnar í donskum til at syngja í fyri tann allarstørsta partin, tekur tað einki frá føroyskum.

Hinvegin hevur tað eisini sera stóran týðning, at vit fara við donskum sum einum fremmandum máli og ikki geva næmingunum tilfar, sum er ætlað donskum børnum.

Fyri hana er hetta líka nógv ein triarspurningur, tí tað ber ikki til at máta nakað úrslit, ella siga nakað við vissu, fyrr enn vit hava roynt tað í nøkur ár.

Evald Rasmussen, lærari í Eysturskúlanum:

Taka tað aftur beinanvegin

Evald Rasmussen tekur fult undir við, at danskt verður skotið út eitt ár, og verður flutt upp í 4. flokk.

Hann er þúrá visur í, at tað ger ikki mun fyri kunneleikan hjá næmingunum í donskum, men at tað ger stóran mun fyri kunneleikan í føroyskum, men, og tað

ikkí minst, ger tað mun fyri kunneleikan í lesing.

Hann sigur, at børn, sum duga væl, klára seg undir øllum umstøðum.

- Men fyri tann veikasta triðingin í einum flokki hevur tað stóran týðning, at danskt verður skotið út eitt ár.

Hann heldur, at tað hevur ómetaligan týðning fyri næmingarnar, at teir fáa rættiliga fatur á lesingini.

Í triðja flokki eru langt frá allir næmingarnir nógv stinnir at lesa og hjá t einum kemur tað ógvuliga tvørt fyri at fáa eitt fremmant mál at hugsa um afturat, áðrenn lesingin er lagi.

- Samstundis sum teir skulu strevast fyri at fáa tamarhald á lesingini, skulu teir bráðliga læra seg at hugsa á einum fremmandum máli og tað elvir til nógvur trupulleikar hjá teimum veikaru næmingunum. Hann heldur at bara tað er nógv góð grund fyri at útseta danskt eitt tár, tí tað er ótrúligt, sum næmingar-

nir kunnu styrkna nógv hettá árið.

Hann ivast ikki í, at hóast tað ikki verður byrjað við donskum fyrr enn í 4. flokki, er alt tað „försømda“ longu hálað inn aftur longu í 5. ella 6. flokki.

Hann sigur, at hetta hevur hann royndir av í donskum.

Føroyskir næmingar byrja við donskum í 6. flokki, danskir í 5. Men longu í 7. flokki, er munurin útjavnaður aftur.

Tað er akkurat tað sama galdandi í donskum, sigur Evald Rasmussen. Hann heldur eisini, at tað hevur týðning, at børnini fáa lisið sum mest av føroyskum bókum, áðrenn byrjað verður við donskum.

Sarita Eriksen, lærari í Vestmanna:

Færri tímar

Hon heldur, at tað eru sjónarmið, sum tala bæði fyri og imóti at flyta danskt upp í 4. flokk.

Sum heild heldur hon ikki, at tað ger nakað fortred at byrja við donskum í 3. flokki. Men hon heldur, at størsti denturin eigur at verða lagdur á at práta.

Hinvegin heldur hon,

at nógvir næmingar eru ov veikir í føroyskum.

Tí heldur hon at tað tað er rætt, fyri teir veiku næmingarnar, at føroyskt verður styrkt.

Hon heldur, at danskt skal varðveittast í 3. flokki, men við færri tímum, og at føroyskt verður styrkt við avlopfstímunum.